

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Događanja: Kazališna predstava na znakovnom jeziku BB	3
3. Razmišljanja: Dobre i loše kritike kazališne predstave BB	4
4. Razmišljanja: Kritički osvrt	6
5. Događanja: Prva kazališna predstava za djecu "Vuk i tri prašćića"	8
6. Razmišljanja: Dobre i loše kritike kazališne predstave "vuk i tri prašćića"	9
7. Događanja: Kazališna predstava "Tri prašćića" na znakovnom jeziku u Centru za odgoj i obrazovanje "Slava Raškaj"	10
8. Kolumna: Naše kolibe i od čega su sazdane	13
9. Zanimljivosti. Colin Allen	14
10. Stripoteka	17
11. Razmišljanja: Otvoreno pismo (gluhom) HTV-u	18
12. Događanja: Mluvici ruce - festival znakovnog jezika u Pragu	19
13. Zanimljivosti: Životna priča: Feras Al Moubayed	21
14. Zanimljivosti: Biser iz Pazina	24
15. Zanimljivosti: Gluha poema	25
16. Stripoteka	27
17. Intervju: Javier Guisado poznatiji kao Chavi	32
18. Zanimljivosti: Ubija li tehnologija znakovni jezik?	34
19. Zanimljivosti: Priča o gluhom motociklistu	35
20. Zanimljivosti: Tihi jezik	36
21. Zanimljivosti: Buka napada sluh i živce	38

"Pljesak jedne ruke" - Časopis Udruge "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN" - izlazi 4 puta godišnje.

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

Telefon: 385 1 618 12 90

Telefaks: 385 1 294 92 75

E-mail: dlan@crodeafweb.net

Web stranica: www.dlan.crodeafweb.net

Žiro-račun: 2402006-1100074154 (Erste Bank)

Matični broj: 1608037

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavna urednica: Petra Podhorsky

Lektura: Ana Užbinec

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport

Riječ urednika

Dragi čitatelji i čitateljice Pljeska...!

Za početak, jedan veliki pljesak za vaše članke, zaista su izvrsni; marljivo ste se odazvali urednikovom pozivu za naš novi broj. Sve češće je to dvobroj ili trobroj, jer sada izlazimo sa šest brojeva godišnje. Dakle, može se i više, deblje i sadržajnije. Događaja nije manjkalo, nikad ni neće, no, na žalost, o svima nećemo čitati, jer iako bogato iskustvo daje podstrek, nisu svi vični pisanju i prezentaciji svojih doživljaja.

Vidim da je napisano više osvrta odnosno kritika na novu predstavu Big Brother. Imali smo još jednu predstavu, i to za djecu, također u produkciji Udruge „Dlan“. Sada prvi puta čitam kritiku i baš mi je jako drago vidjeti kako je djelovala na djecu, pa i odrasle, kako na čujuću a kako na gluhu/nagluhu

publiku.

Drago mi je vidjeti i da se putovalo, družilo na smotrama, kao na onoj u Pragu, a osobno sam, aktiviravši se više u udruzi „Dlan“, susrela naše glumce koji su uvijek bavili 15-minutnu predstavu za sudjelovanje u Pragu.

Neću vam se hvaliti svojom marljivošću, no za mene je bio velik korak ove jeseni i zime provoditi toliko vremena s članovima „Dlana“ kroz tečaj znakovnog i pripreme za predstavu Vuk i tri prašćića. Bilo je lijepo, uzbudljivo, i makar je to bio za većinu nas amatera glumački prvijenac, naša premijera je dobro prošla.

Zahvaljujem na članku za HTV i na komentarima, prilogu za molbu za titlovanje emisija za gluhe i nagluhe osobe. To svi čekamo i svi se tome nadamo, ali naša okolina je pomalo „tupa“; ne gleda se na

dobrobit neke manjine već samo na vlastitu korist, a očito da je ovdje nemaju. No varaju se, gluhi/nagluhi su sposobna, vrijedna i samosvjesna manjina koja je vrlo kreativna i sposobna za timski rad te željna novih iskustava, odabrana kao neka vrsta mosta između čujućih i gluhih, ili obrnuto, onih koji se „oglušuju“ i onih koji su uvijek otvoreni i spremni za suradnju i neki novi projekt. Samo u velikoj volji da pokažu kako mogu sve spremni su prijeći preko teškoća koje se nalaze na putu.

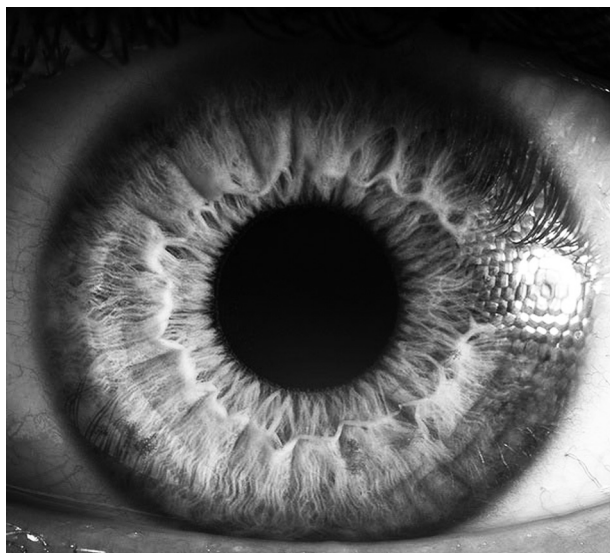
Ovim putem svima onima koji nam pomažu u tome – zahvaljujem. Još jedan veliki pljesak, i nadajmo se još mnogim projektima i radionicama (u tijeku je baš plesna radionica za gluhe).

Srdačno,

Petra

danja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - do

KAZALIŠNA PREDSTAVA NA ZNAKOVNOM JEZIKU “BB”

**... Velik Brat nas gleda, promatra,
osuđuje, svrstava ...**

**... Velik Brat je svugdje – oko nas,
nad nama, iza nas, ispred nas, ispod
nas, u nama ...**

... Bilo kuda, Veliki Brat svuda! ...

Ideja, scenarij i režija: Angel Naumovski
Majstor rasvjete: Mario Vnučec
Odabir glazbe: Mario Kovač
Naracija: Damir Kantoci
Savjetnik za djembe: Aleksandar Jevtović
Kostimografija i scenografija:
Dramski studio „DLAN“

Dizajn promotivnog materijala:
Lino Ujčić

Glume: Iva Vrbos, Branka Rešetar, Minsheng Pi, Lea Starčević, Dušan Došenović, Lino Ujčić i Angel Naumovski

Zahvaljujemo: Kulturnom centru

Peščenica i Ružici.

Predstava je ostvarena uz potporu Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport i Ministarstva kulture RH, a u suradnji s Kulturnim centrom Peščenica/Kazalištem KNAP.

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

DOBRE I LOŠE KRITIKE KAZALIŠNE PREDSTAVE BB

Nakon tri odlične, po meni najbolje predstave (Planet tišine, Ruke koje plaču i Gulliverovo putovanje), očekivanja su, naravno, bila velika uoči premijere kazališne predstave BB (što dolazi od engleskog Big Brother). Ta nas fraza upućuje na potpuno kontrolirano okruženje pod budnim okom jednog svemoćnog čovjeka.

Orvelovska tmurna atmosfera je u zadnje vrijeme bila sve prisutnija u svakodnevnom životu; u kazalištu i na filmu je više puta izvođena tijekom desetljeća, što znači da ta tema nije baš nova. To je već jedna ozbiljna zamjerka predstavi. Drugi čujuć ljudi su tijekom više desetljeća unazad izveli preko tisuću predstava koje se odnose na Orvellovu knjigu 1984.

Kazalište KNAP je bilo vrlo dobro popunjeno, posebno gluhim pasioniranim ljubiteljima kazališnih predstava te čujućim ljudima koji vole pratiti razvijanje gluhe kulture u Hrvatskoj. Ovoga puta glavna tema kazališne predstave nije bila tema o problemu gluhih nego općenito o svim ljudima, čime se ukazuje na to da gluhi nisu izdvojeni od svijeta u kojem svi obitavamo.

Gluhi ljudi zapravo upadaju u čujuć svijet koji također kontroliira jedan svemoćnik koji svime upravlja. Tema je vrlo simbolična

i ukazuje na to da je svatko tko je rođen na ovom svijetu, bilo čujuć ili gluhi, unaprijed osuđen na orvelovsku budućnost.

Udruga "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN"

ideja, režija i scenarij:
Angel Naumovski
glume:
Lino Ujčić,
Mingsheng Pi,
Dušan Došenović,
Lea Starčević,
Branka Rešetar,
Iva Vrbos
Angel Naumovski

produkcija: Udruga "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN"
odabir svjetla: Mario Vnučec
odabir glazbe: Mario Kovač
naracija: Damir Kantoci
video projekcija: Sandra Banić Naumovski
savjetnik za djembe: Aleksandar Jevtović
plakat i programske knjižnice: Lino Ujčić

Predstava je podržana od Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport i Ministarstva kulture RH, a suradnji s Kulturnim centrom Peščenica /Kazalište KNAP

dio predstave sa đembama - test izdržljivosti

Sam početak predstave je donio dobru dozu uzbuđenja i dobro odglumljenu scenu postanka prvih ljudi, naravno gluhih. Što se više bližio kraj, očekivanja publike počela su se topiti jer je bilo sve manje poveznica s kulturom gluhih, više se orijentiralo na problematiku kontrole cijelog svijeta od strane jednog moćnog čovjeka. Tako se problem gluhih posve izgubio usred tmurnih scena, pa smo kraj dočekali pomalo razočarani. Uz to, predstava ima nekoliko dobrih kazališnih poteza i nekoliko loših.

Cijela predstava je dobila osrednju ocjenu, no svećenik je odlično odglumio svoju ulogu posrednika između gluhih ljudi i svemoćnog čovjeka Velikog Brata. Svi ostali glumci su odigrali uobičajene uloge, na svom dosadašnjem nivou. U zraku se osjećalo kao da se moglo bolje odglumiti ili izvesti neke scene bolje nego inače. Po svemu sudeći, ova se kazališna predstava ne bi mogla uklopiti u sjajan niz od tri već nabrojane predstave koji predstavljaju okosnicu kulture gluhih u Hrvatskoj. Da ponovimo,

to su Planet tišine, Ruke koje plaču i Gulliverovo putovanje. Nakon predstave svi smo čestitali glumcima na dobroj izvedbi i brzo se okrenuli raspravljanjima o drugim životnim nedaćama. Na to nam je ova predstava dala poticaj, jer mi ipak jesmo na ovom stvarnom svijetu kontrolirani od jednog Velikog Brata. Nakon mjesec dana od premijere, dobili smo reprizu. Odlučio sam ponovo pogledati predstavu te sam se zaputio u Močvaru, na Savski nasip.

Močvara je predstavica alternativne kulture u Zagrebu i kao takva djeluje pomalo katastrofično i mračno, a i samo njezino ime podsjeća na zloduha koji baulja iz močvare. Iako je cijeli prostor bio posvećen samo izvođenju reprize predstave, došlo je tridesetak gluhih i čujućih ljudi koji su popunili pola dvorane, što je bilo iznad očekivanja. Gluhi glumci i vođa izvedbe su cijelu predstavu prilagodili manjem prostoru i u tome su potpuno uspjeli.

Pri ovoj izvedbi glumci su bolje izvojevali pobjedu nad tremom

nego na premijeri te su se bolje snašli u manjem prostoru odajući pečat stvarnoj mračnoj atmosferi koja je primjerena temi. Tako je druga izvedba publici izmamila više oduševljenja no prva. Svemu je doprinijela dobra močvarska atmosfera i sve se stopilo u radostan završetak predstave te je publika više puta pljeskala i vrtjela rukama u zraku pokazujući time da su glumci ovoga puta bolje izveli predstavu. No cijela tema predstave ipak je ostala izvan zlatnog niza. Naprosto je bilo teško nadmašiti navedene predstave no ipak je na naše zadovoljstvo repriza bila odigrana bolje i s više majstorstva.

Time su nam dali nadu da će uspjeti pronaći bolju temu za neku novu kazališnu predstavu za nas, odanu gluhi publiku koja voli pratiti sve što se događa na daskama koje život znače.

mr.sc. Zlatko Orct

gozba potlačenih i povlaštenog

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

KRITIČKI OSVRT

Predstava BB «Big brother»
Udruga «Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN»

(«težak život»), pranja mozga («ludilo») do inkvizicije, pjevanja vojnicima i barcoda (figurativno značenje).

Predstava se odvija u žanru čistog tjelesnog teatra, u kojem izvođači energičnom tjelesnošću, znakovnim jezikom, gestom i glumom

Dinamična i razigrana, duhovita i topla, snažna i provokativna, predstava koja odiše zajedničkom energijom gluhih izvođača.

Predstava je uokvirena jednostavnom i funkcionalnom scenografijom i kostimografijom te izražajnim i atmosferskim svjetlom. Bogata je zanimljivim scenama u slijedu od devet činova, što izaziva napetost kod publike.

Scene se nadovezuju jedna na drugu: od stvaranja svijeta (vizualno «rađanje») preko igre – jedenje voća (asocijacija: Adam i Eva), ritmičnog udaranja bubnjeva, limenih tanjura («jadnici nemaju što jesti»), hodanja po trbusima

dio predstave u kojem radimo “budale” od sebe

*zadnji dio
predstave -
robotizacija*

dio predstave gdje se 10 zapovjedi recitiraju

jasno igraju vlastitu tragediju. Znakovni jezik je poetično ekspresivan i dramatičan!

Pokret i gesta, dinamika i prostornost izlaze iz psiholoških karakteristika gluhih glumaca i u potpunosti su u funkciji radnje i atmosfere. Humor proizlazi iz situacija, različitosti karaktera i temperamenta odabranih izvođača. Gluhi izvođači su nesumnjivo sjajan i inspirativan izbor, koji već sam po sebi u kombinaciji energije i šarma veseli, opušta i u pozitivnom značenju te riječi – zavodi publiku.

Nekima scene izazivaju grčeve od smijeha, a nekima dramatične scene ostavljaju dojam gorčine u želucu – scene: kako jedu jadnici, borba za preživljavanje, trzaji i pokreti ludila, ilustrativan primjer inkvizitorskih postupaka, barcod – kao žigosanje stoke...

Izvođači su animirali publiku prisilnim izazivanjem smijeha koji kasnije prerasta u spontano smijanje koje je, činilo se na trenutke, između svake scene u potpuno zamračenom prostoru bilo nemoguće zaustaviti.

U svakoj sceni: Velik Brat nas gleda, promatra, osuđuje, svrstava ...
... Velik Brat je svugdje – oko nas, nad nama, iza nas, ispred nas, ispod nas, u nama ...
... Bilo kuda, Veliki Brat svuda! ...

Glazba koju uživo izvide gluhi izvođači na bubnjevima rađena je kao dio predstave što joj daje dodatnu snagu, atmosferu i autentičnost.

Predstava sadrži i multimedijalnu komponentu koja je također jedinstvena na sceni

(videoprikaz povijesnih događaja, videosnimka: oko, usta – Veliki Brat).

Tema je vrlo ambiciozna, pokušaj spoznavanja ljudske prirode.

Može se protumačiti i na ovaj način:

«Gluhi su u svom svijetu tišine, u okruženju raznih zvukova koje ne mogu čuti. Sami, izolirani. Invalidi! Ugrožena ljudska prava!»

Srdačne čestitke svestranom režiseru Angelu Naumovskom i svim izvođačima kazališne grupe DLAN na izuzetno kreativnoj predstavi, na njihovoj talentiranosti i umjetničkoj slobodi! Svima želim puno uspjeha i angažmana u daljnjim predstavama.

Ružica Kežman, prof. defektolog

danja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - do

PRVA KAZALIŠNA PREDSTAVA ZA DJECU “VUK I TRI PRAŠČICA”

Produkcija:

UDRUGA "KAZALIŠTE, VIZUALNE UMJETNOSTI I KULTURA GLUHIH-DLAN"

VUK I TRI PRAŠČICA

Režija i scenarij:

Dušan Došenović

Glumci:

**Branka Rešetar
Rina-Azra Jusić
Mihaela Vlašić
Petra Podhorsky Lončarić
Dušan Došenović**

Odabir svjetla:

Marinko Radočaj

Odabir tona:

Angel Naumovski

Kostimografija:

**Udruga gluhih i nagluhih
grada Zagreba**

Dizajn promotivnog materijala:

**Mihaela Vlašić
Dušan Došenović**

UKRATKO O PREDSTAVI

Majka svinja poslala je svoja tri prašćica u svijet, da žive sami. Prvi prašćić napravio je kuću od slame, ali je vuk samo puhnuo u nju i raspala se. Drugi prašćić je napravio kuću od grančica, ali je vuk i nju otpuhao. Treći prašćić je marljivo radio i napravio kuću od cigli.

Vuk je puhao i puhao, ali nije mogao srušiti. Pokušao je prevariti prašćica i ući kroz dimnjak, ali je prašćić, čuvši ga, naložio vatru i pristavio kotao pun kipuće vode. Vuk, ne sluteći što ga čeka, upada u kotao skuhavši se u kipućoj vodi.

Međutim, tijekom godina je priča mijenjana i umekšavana, tako da u današnjoj verziji nitko ne biva ni pojeden ni skuhan. Prva dva prašćica bježe kod trećeg brata gdje se udružuju protiv vuka. Vuk na kraju ostaje na životu, ali podučen vrijednom lekcijom, kao i prva dva prašćica koja su naučila da se lijenost ne isplati.

DOBRE I LOŠE KRITIKE KAZALIŠNE PREDSTAVE VUK I TRI PRAŠČIĆA

Ova kazališna predstava gluhih amaterskih izvođača prva je ikada izvedena predstava za gluha djecu i za čujuću djecu u pratnji gluhih roditelja u Hrvatskoj. Poanta te predstave je približiti smisao daski koje život znače mlađoj publici, bez obzira na gubitak sluha. Na početku članka odmah bih naglasio da je kazališni odlomak Vuk i tri prašćića vrlo poznata priča i kao takva je mnogo puta bila izvedena bilo na televiziji, bilo u kazalištu.

Moja prva pomisao je bila da je naslov priče mogao ostati samo kao naslov, a da bi nas gluhi izvođači mogli iznenaditi drugačijom izvedbom s krasnom porukom za nas, vjernu publiku. No na kraju je priča ipak ispala onakva kakva je i inače. To je veliki minus, jer nije dobro da djeca i ostatak publike koja ima u glavi unaprijed poznatu priču sve to proživljava ponovo na isti način. Tako nema iznenađenja koja često prate kazališne predstave pa su publika odnosno djeca koja su gledala tu prvu predstavu gluhih izvođača za djecu unaprijed znala kako će ona završiti.

Jedan veliki plus jest prikaz te priče kroz svijet znakovnog jezika i kulture gluhih općenito. Tu postoji dobra doza zaintrigiranosti, i to je skroz cijelu priču bilo dobro izvedeno. Glumci su amateri, ali su s velikom strašću izvojevali cijelu scenu. Bili su odlični i predani sve do kraja, njegujući znakovni jezik za djecu koja bi mogla zavoljeti kazalište gluhih odnosno kazalište na znakovnom jeziku.

Djeca bi se tako mogla odgajati da stalno prate vijesti i predstave

u sklopu kulture gluhih. To je neobičan potez, poklon gluhih izvođača za djecu i roditelje i druge pratitelje kulture gluhih. No, cijela bi predstava mogla biti bolja da su scenaristi pokušali preoblikovati poznatu priču na drugi način ili barem izmisliti neku novu poučnu priču za djecu te tako prikovati publiku čvrsto za stolice tijekom predstave.

Na spomenuti prvijenac poveo sam čujuću djecu i moja djeca, iako su znala znakovni jezik, ipak nisu bila oduševljena predstavom jer je sve bilo prevedeno na glasovitu poruku preko zvučnika, bilo je puno krivih koraka raznih zvučnih i muzičkih izvođenja. Posve se porbkao glazbeni raspored te su se desili i drugi neželjeni zvučni efekti koje su gluhi izvođači slučajno ispustili tijekom predstave.

Čujući glumci bi to izveli tiho, a profesionalni glumci bi maestralno pazili na svaki zvuk i svaki hroptaj te na svako muzičko intoniranje i sve bi to izveli pažljivije. No ipak je riječ o glumcima amaterima s velikim srcima koji su nehotice

ispustili neobične zvukove koji su zbunili čujuću djecu te im tako, pogotovo starijima, omeli praćenje predstave.

Ja sam tu kritiku starije djece objeručke prihvatio, jer svaki prvi pothvat je uvijek hvalevrijedan s obzirom na to da se radi o puno utrošenog znoja izvrsnih gluhih glumaca koji su predano

odigrali dječju predstavu na smiješan način. Još bih nadodao da je to zapravo prava predstava za sve nas gluhe roditelje koji žalimo što nismo mogli odgledati tu predstavu dok smo mi bili mala gluha djeca – sigurno bismo s velikim užitkom promatrali izvođenje te priče na znakovnom jeziku.

Čak bih se usudio reći da je ta predstava zapravo nostalgija za izgubljenim vremenima. Da smo bili gluha djeca u nekoj bogatijoj zemlji s razvijenom kulturom

veliki pljesak i veliko mahanje rukama uvis za izvrsne gluhe amaterske izvođače.

Kao da smo se vratili u prošlost i postali na pola sata mala gluha djeca te smo za to vrijeme zane-marili prohtjeve čujuće dječje publike. Ma ionako je cijela predstava bila izvođena za gluha djecu. Koliko je gluhe djece bilo u publici to ne bih znao reći, ali i čujuća djeca su isto dobrano uživala. Neka gluhi glumci i scenaristi i dalje nastave s izvođenjem priča za djecu. Svi mi gluhi roditelji rado bismo ponovo proživjeli gluho djetinstvo.

gluhih imali bismo priliku takvo što i gledati i zato smo svi mi gluhi roditelji također s užitkom odgledali predstavu te smo pružili

mr.sc. Zlatko Orci

đanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - do

KAZALIŠNA PREDSTAVA "TRI PRAŠČIĆA" NA ZNAKOVNOM JEZIKU U CENTRU ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE "SLAVA RAŠKAJ"

Ova kazališna predstava beskraino je oduševila djecu i profesore zbog kreativnih gluhih glumaca koji su je šarmantno prikazali na znakovnom jeziku.

Konačno su sva djeca ali i odrasli mogli razumjeti takvu predstavu s opuštanjem te uživati u njoj. Predstava je duhovita i edukativna: to je poučna priča o tri

simpatična i zaigrana prašćića i o zločestom vuku – priča koja je znana djeci širom svijeta, koja je postala dio njihovog razigranog

djetinjstva. Govori o lijenosti, brzopletosti, lakomislenosti, a najvažnije, o jednom zaboravljenom i iznova pronađenom

zajedništvu i prijateljstvu. Sekvence glume, plesa, pokreta tijela i mimike brzo su razveselile najmlađe, a uigrani glumci

potrudili su se da predstava bude zanimljiva i energično dinamična. Sve je, dakako, počelo s upoznavanjem triju glavnih likova, triju prašćića, od kojih je nekima bilo više do igre a nekima do sigurnosti. Protiv skorog dolaska zime i velikog prijetećeg vuka trojac se odlučio boriti svatko na svoj način, ostavljajući si vremena za igru koliko je tko želio.

Posebnu draž ovoj predstavi

daje njeno likovno oblikovanje - koristeći papir kao glavni materijal za izradu kuća i scenografije, naglašava se krhkost naših prašćića koji se, uz puno muke, uspijevaju suprotstaviti velikom vuku u glumačkom prizoru. «Prašćići» i vuk su bili zgodno i simpatično maskirani. Takvo oblikovanje je izvrstan poligon za daljnji likovno-pedagoški rad s djecom.

Srdačne čestitke glumcima-izvođačima predstave na njihovoj dobroj volji i kreativnim idejama. Želimo im puno uspjeha u planovima za daljnje dječje predstave na znakovnom jeziku.

Ružica Kežman, prof. defektologije

NAŠE KOLIBE I OD ČEGA SU SAZDANE

Dugo, dugo je prošlo od zadnjeg (tro)broja. Bili smo vrlo zaposleni, radilo se na više projekata, na dvije predstave. Sudjelovanje u jednoj, dječjoj, u Vuku i tri prašćića, donijelo mi je novo, vrijedno iskustvo. Ekipa od nas pet, a kasnije i više, vrijedno je radila na poslijeuskršnjem „iznenađenju“ za djecu. Sekcija „Medeki“ Saveza gluhih, popularno zvanog „Klub...“, naručila je predstavu za djecu u okviru uskršnjih blagdana i podjele poklona za najmlađe članove, većinom djecu članova (Saveza gluhih i nagluhih).

Već pri početku proba „zaštekala“ su mi leđa. Prošlo je, a zatim je

starija princeza odlučila mijenjati školu. Riješili smo i to. Točno sam primijetila kako me sve želi odvratiti od nauma da se potpuno posvetim onome što sam davno željela – glumi, i to za djecu. Zatim sam dobila zamjenu uloge, pa smo mijenjali uložni spol (iz ženske u mušku), i to bi uglavnom s moje strane priče bilo – to.

Klasična priča, svima znana, obogaćena je način na koji komuniciraju likovi, naravno, pogađate – na znakovnom jeziku!

Prašćići, vuk, prodavač... međusobno komuniciraju na vrlo jasnom i svima znanom znakovnom, a naratorica prevodi

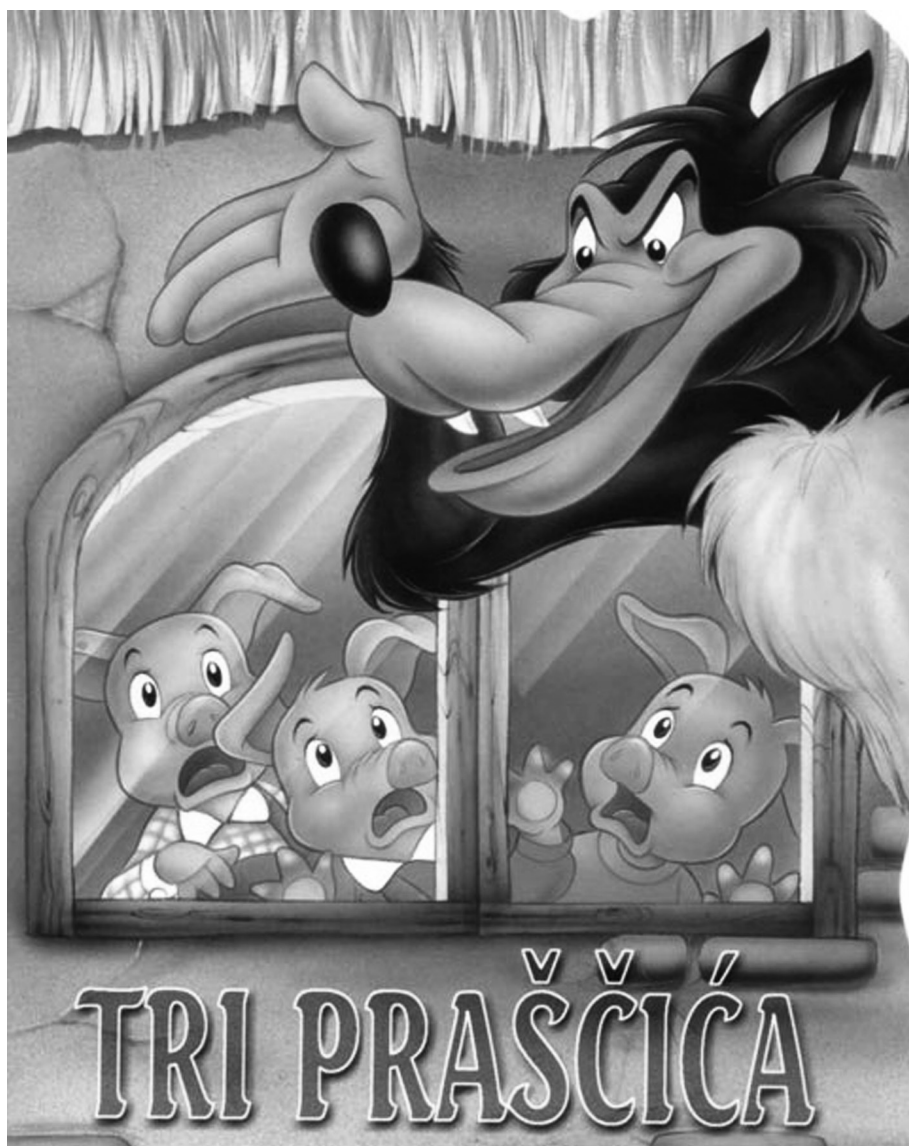
„čujućima“, dok zvučni efekti, muzika i rasvjeta upotpunjuju cijelu priču u jedan vrlo zgodan cjelovit efekt.

Najsmješniji je bio paradoks da su „bucmasti“ prašćići imali među sobom jednu pravu trudnicu sa zaobljenim trbuščićem, ostali su „postali“ buc masti i bili su sočni za pojesti, a prodavač, kojeg je zaista bilo za vidjeti, predstavljao se kao neuhranjen i mršav.

Rekli su mi da se publika (djeca) valjala od smijeha, da su se uživjeli, nekima je bilo žao vuka („ooo, jadni vuk“). Sve u svemu, dosta je truda bilo uloženo, vuk je na kraju zaista bio vrlo umoran od svojeg lova jer je režirao, pisao tekst, tražio pjesmice i dijelio uloge; osmišljavali smo zajedno s „Medekima“ scenografiju, oni su se potrudili napraviti kućice – kolibe od slame, dasaka i cigle, nosili su se rekviziti...

Poučnu priču, od čega gradimo svoje kuće, kolibe, staništa, začinila je i karakterizacija likova (lakomislenost, podsmijeh, lijenost, podrugljivost, kukavičluk, strah, bezbrižnost i pouzdanje, oprost i solidarnost, pohlepa, proždrljivost, i na kraju spremnost da se ide do kraja prema svojem cilju).

Jučer sam pročitala knjigu koja me se dojmila, a zove se Koliba. U njoj se dogodio jedan događaj bitan glavnome liku, nije bilo bitno od čega je sazdana, nego što se u

njoj zbilo, tko je bio iza toga, i sva ta priča oko glavnog lika, naravno tragična, no na kraju lijepa.

Bitno je za nas u svemu ovome kakvi smo kao ljudi, gradimo li brižno svoje kolibe (utočišta), živote, ono što volimo i one koje

volimo.

Dajemo li zaista sve od sebe da bismo bili sigurni, ne samo mi, nego i oni čija nam je pomoć potrebna. Jer, ništa nije ljepše od pomaganja drugima kada si ti na sigurnom, kad je tebi dobro i kad si sit a ovce

na broju.

Želim svim čitateljima Pljeska... takva i još razna vrijedna iskustva.

Vaš(a) prodavač(ica)

Delboy (Petra)

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimlj

COLIN ALLEN

Gospodin Colin Allen iz Australije izabran je za novog predsjednika WFD-a. U Durbanu (Južna Afrika), od 16. do 17.07. 2011. održala se 18. opća skupština Svjetske federacije gluhih. Na glavnoj skupštini sudjelovalo je 114 delegata iz 73 zemlje. Glasanjem je za sljedećeg domaćina Svjetskog kongresa izabran Istanbul. Također su glasanjem izabrani novi članovi uprave, predsjednik i zamjenik predsjednika.

Glavna skupština je odobrila akcijski plan Svjetske federacije gluhih za iduće četiri godine te izmjene i dopune statusa WFD-a.

Generalna skupština izabrala je g.Colina Allena iz Australije za novog predsjednika WFD-a (2011. – 2015.) s 41 glasom od 71 ovlaštenog glasa. Dr. Joseph Murray iz SAD-a dobio je 23 glasa, a dr. Terry Riley iz Velike Britanije 6 glasova.

TKO JE COLIN ALLEN?

Colin Allen je iz Sydneya (Australija). Njegovi roditelji i sestra su gluhi. Njegov prvi jezik je Australijski znakovni jezik – Auslan. Završio je školu za gluhe, nakon koje se pokušao upisati na

Sveučilište ali nije uspio jer su u to vrijeme gluhi bili diskriminirani na temelju invaliditeta. Nakon toga se uključio u australsko kazalište gluhih i tu je puno radio na profesionalnoj razini obilazeći Australiju te se na kraju uključio u rad SAD-u. Po povratku iz Amerike radio je na projektu podizanja svijesti i edukacije o HIV/AIDS-u u zajednicama gluhih. Taj projekt obuhvaća obrazovanje gluhe djece i odraslih o tome kako se zaštititi od HIV/AIDS-a.

Napokon se uspio upisati na sveučilište i diplomirao (Diploma of Community Organisations).

U Australiji je u NSW obnašao funkciju direktora za položaj gluhih i bio je zadužen za pružanje usluga u četiri glavna odjela, u službi za zapošljavanje, prevođenje, za tečajeve znakovnog jezika za gluhe osobe i za davanje pravnih savjeta. Upravljaio je i nadzirao godišnji proračun od 3,3 milijuna AUD.

Tijekom niza godina radio je s WFD-om kao član upravnog odbora i koordinator projekata. Bio je uključen u razne projekte razvoja suradnje po cijelom svijetu, a vodio je više lokalnih i nacionalnih udruga gluhih u Australiji. Bio je aktivno uključen u WDF mladeži.

Član je uprave WDF-a od 2003. Od 2008. je i stručni član Komisije za ljudska prava i Konvencije o pravima osoba s invaliditetom WDF-a. Od 2003. je predstavnik Ujedinjenih naroda u New Yorku i Ženevi. Od 2003. je stručni član za zemlje u razvoju WDF-a. Od 2007. do 2011. je voditelj istraživanja WDF-ovog akcijskog plana. Od 2005. do 2009. član je organizacijskog pregleda grupe WDF-a.

Od 2006. do 2009. predsjednik komisijom za istraživanje izvješća o statusu nacionalnih udruga gluhih Svjetske federacije gluhih. Od 2007. do 2008. je konzultant za 8. kamp Europske unije gluhih mladih. Od 2007. do 2008. je predsjedavajući za zahtjeve za članstvo u grupe WDF-a. Od 2004. do 2007. član je financijskog odbora za WDF. OD 1987. do 1994. i od 1996. do 1999. je predsjednik Australskog saveza gluhih.

Tijekom desetogodišnjeg rada gospodin Allen je sudjelovao u raznim globalnim projektima u mnogim zemljama u razvoju. Rezultati istraživanja predstavljeni su u preliminarnom izvješću koje je podržano od Švedske nacionalne udruge gluhih, vlade i skupina kao i SHIA-e odnosno švedske organizacije osoba s invaliditetom za međunarodnu razvojnu suradnju društva koja je partner Svjetske federacije gluhih.

Bio je odgovoran za vođenje i širenje istraživanja WDF-a u sedam regionalnih tajništva o stanju gluhih osoba. Istraživali su status gluhih ljudi kao građana, obrazovanje gluhih, priznavanje i podršku znakovnog jezika, prevođenje i ostala relevantna pitanja.

Colin Allen sa organizatorima Svjetskog kongresa Gluhih u Turskoj 2015

GLOBALNI PROJEKT BALKAN

Ovaj projekt je provela i financirala Finska udruga gluhih. Njegova uloga je bila da koordinira istraživanje u četiri zemlje Balkana – Makedoniji, Srbiji i Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Turskoj. Cilj ovog projekta bio je istraživanje i prikupljanje informacija o statusu gluhih organizacija i gluhih građana s obzirom na obrazovanje, zapošljavanje, obuku, kao i situaciju s prevođenjem znakovnog jezika.

GLOBALNI PROJEKT SRBIJA

Živio je u Srbiji godinu dana i sudjelovao u radu dviju skupina za prevođenje znakovnog jezika. Savjetovao je i grupe mladih gluhih u planiranju i pripremama za kamp EUDYS (Europska unija gluhih mladih), koji su to uspješno organizirali. Savjetovao ih je i podržavao u ostvarivanju cilja za osnivanje udruga za prevođenje srpskog znakovnog jezika. To je i ostvareno, udruga je uspješno uspostavljena.

GLOBALNI PROJEKT KOSOVO

Od 2004. do 2007. sudjelovao je na Kosovu u organizaciji nacionalne udruge gluhih. Gluhi su na Kosovu imali svoj znakovni jezik i bilo je sedam klubova za gluhe. Cilj ovog projekta bio je osnivanje Nacionalne udruge gluhih preko koje bi klubovi bili upoznati s radom Svjetske federacije gluhih (WDF) i Europske unije gluhih (EUD), kao i s aktualnim pitanjima gluhih u svijetu.

Cilj je postignut na prvoj skupštini 2007. godine: osnovan je Kosovski savez gluhih - KAD. Na skupštini je sudjelovalo 300 članova, a na drugoj ih je već bilo 400. Lobiranjem kod kosovskih vlasti uspjeli su u namjeri da se znakovni jezik usvoji kao jezik gluhih osoba. Također su osnovane skupine za obuku i prevođenje znakovnog jezika, pa su sada neki od njih akreditirani prevoditelji.

Sudjelovao je na trogodišnjem projektu, od 2001. do 2004. godine. U Kambodži nije postojao službeni znakovni jezik, a bilo je alarmatno i pomanjkanje škola za gluha djecu. Obrazovni sustav za gluha djecu i odrasle bio je na vrlo niskom nivou. Gluhi su bili uključeni u skupine u kojima su bile osobe svih vrsta invaliditeta. Nastojao je i uspio izdvojiti gluhe u posebne skupine koje su počele raditi samostalno.

Tijekom vremena oni su stekli nove vještine i razvili se u snažnu skupinu koja je inicirala prva istraživanja i prikupljanja podataka o kambodžanskom znakovnom jeziku, a osnovane su i skupine prevoditelja znakovnog jezika i skupine za pružanje obuke. Prvi su put gluhi Kambodžanci, koji su bili bez škole, dobili temeljnu obuku u čitanju, pisanju, matematici, općem znanju, aktualnostima iz svijeta i ljudskim pravima gluhih. Kambodžu je opet posjetio 2007. godine i bio impresioniran brojem gluhih skupina i napretkom koji su postigli u radu. Očekuje da se u bliskoj budućnosti osnuje i nacionalna udruga Kambodže.

GLOBALNI PROJEKT ALBANIJA

Albaniju je posjetio 2000. godine i saznao da je u školama za gluhe zabranjen znakovni jezik. Gluhi Albanci nisu imali znanja o ljudskim pravima. Njegova je uloga bila razvijati sposobnosti gluhih; upoznao ih je s pravima koja imaju kao gluhe osobe i povezivao ih s dobrotvornim organizacijama.

U Albaniji je bilo samo nekoliko gluhih skupina, a on im je pomogao u stvaranju Albanske nacionalne udruge gluhih (ANAD) koja se razvila u snažnu organizaciju u kojoj djeluju i posebne interesne skupine, kao što su mlade žene. Značajan napredak postignut je i izdavanjem prve knjige Albanskog znakovnog jezika koja pozitivno utječe na podizanje svijesti o važnosti podučavanja znakovnog jezika albanskih državljana.

NJEGOVI CILJEVI U PROJEKTU I RADU

Njegova nastojanja su da se postigne jednakost svih gluhih ljudi diljem svijeta. WFD čini 131 redoviti član i potrebno je raditi zajedno kako bi se ostvarile vizije jednakih prava za gluhe osobe. WFD predstavlja 70 milijuna gluhih ljudi diljem svijeta. Kako bi se ciljevi ostvarili, surađuje s Ujedinjenim narodima, agencijama pod UN-om, Međunarodnim invalidskim savezom i drugim međunarodnim tijelima. Vrh WFD-a usko surađuje s tim međunarodnim skupinama te se zalaže za izmjene i dopune svoje politike prema postizanju jednakosti za gluhe osobe. Izmjenama i dopunama pravila može se utjecati na vlade zemalja članica.

S druge strane, svaka zemlja članica mora raditi s WFD-om, zagovarati promjene u vladi kad su gluhi ljudi u pitanju. Na temelju njegovog osobnog iskustva gluhe osobe te iz onoga što je vidio kroz svoj rad širom svijeta, istaknuo je glavna područja na kojima gluhi ljudi mogu raditi na ostvarivanju ljudskih prava.

Znakovni jezik – To je prirodni jezik gluhih ljudi. Vidio je da je

znakovni jezik bio zabranjen u školama diljem svijeta. Zbog vlastitog iskustva zabrane znakovnog jezika u obrazovnom sistemu to smatra klasičnim primjerom diskriminacije. Vrijeme je da se to zaustavi.

Dvojezično obrazovanje – Iz vlastitog iskustva smatra da se najbolji uspjeh u učenju gluhih postiže paralelnim učenjem znakovnog jezika i nacionalnog pisanog jezika.

Prevoditelji – Evidentna je potreba za visoko kvalificiranim prevoditeljima znakovnog jezika. Posjetio je jednu zemlju bez prevoditelja i vidio da u njoj gluhe ljude smatraju građanima drugog reda jer oni nemaju pristup infor-

macijama i nemaju iste privilegije koje imaju drugi ljudi.

Pristup – Za gluhe osobe tumačenje prevoditelja je veoma bitno. Znakovni jezik, dvojezično obrazovanje, prevoditelji i pristup – to su osnove u ostvarivanju ljudskih prava sadržane u Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom. U Konvenciji se nalazi članak kojim se izričito ističe pravo na korištenje znakovnog jezika. Članci ističu četiri osnove za postizanje ljudskih prava gluhih osoba, a to su znakovni jezik, obrazovanje, prevoditelji i pristup.

Tehnologija – Napredak tehnologi-

je u svijetu pozitivno utječe na mijenjanje odnosa prema gluhim osobama.

Zemlje u razvoju – U zemljama u razvoju WDF ima važnu ulogu u radu na postizanju temeljnih ljudskih prava gluhih.

Gluhi mladi – Oni su važna skupina za budućnost zajednice Gluhih. Imamo gluha djecu koja će u budućnosti preuzeti vodstvo i koja će prenositi kulturu gluhih sa svoje generacije na sljedeću.

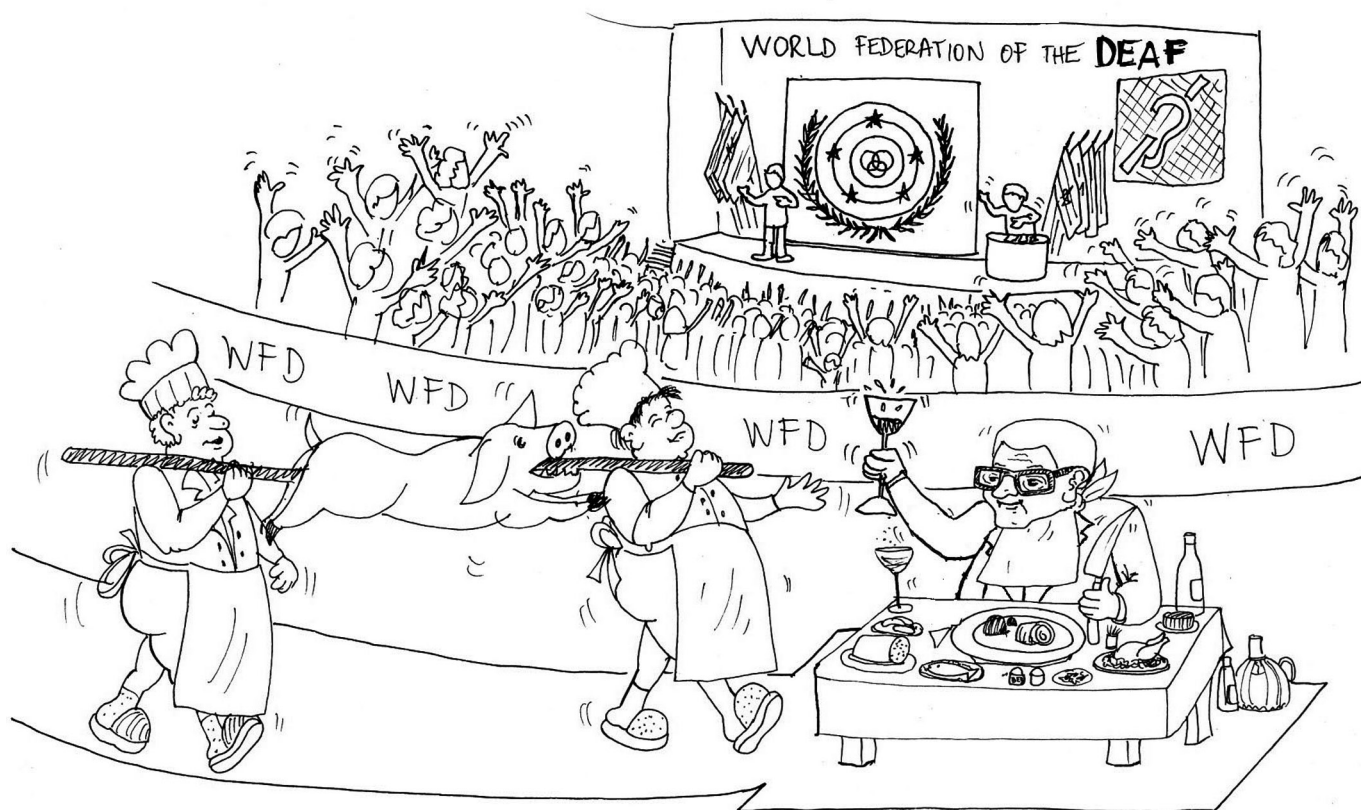
Posebne skupine – One uključuju gluhe žene, različite vjerske skupine, gluhe različitih rasa, ho-

moseksualce i lezbijke koji su također dio svijeta gluhih. Važno je da se svi ujedine u postizanju ciljeva.

Kada je Collin Allen prihvatio predsjedništvo WFD-a, rekao je: "Ja ću ustrajati u svom uvjerenju da svi moramo zajedno raditi na našem putu da se riješimo svijeta diskriminacije i ugnjetavanja gluhih osoba. Moramo zajedno raditi sada i u budućnosti kako bi se postigla ravnopravnost 70 milijuna gluhih ljudi diljem svijeta."

Goran Matijević

teka - stripoteka - stripoteka - stripoteka - stripoteka - stripoteka - stripoteka - stripoteka - stripot

podaci autora poznati redakciji

OTVORENO PISMO (GLUHOM) HTV-U

10.01.2012.

Autor: Denis Peričić

Poštovani HTV-ovci!

Ponovno apeliram na to da uljepšate život našim nagluhim i gluhim sugrađanima. Znam da to možete i nastojat ću sažeti kako i zašto biste to – morali.

Iskoristite sve mogućnosti opcije teleteksta na stranici 888, kojom se pojedine emisije mogu izborno pratiti s titlovima. Osim stranih filmova i serija s titlovima za sve gledatelje, (na) gluhe osobe tako za sada mogu pronaći dodatne titlove samo još za Dnevnik i Vijesti. Zašto to ne omogućiti i za domaće, ali i strane sinkronizirane filmove, serije ili kvizove (koji se ionako unaprijed snimaju), kao što to čine mnoge europske javne, pa i neke privatne televizije?

Sve te emisije imaju scenarij ili zapis izgovorenoga teksta. Treba samo upisati ili čak samo kopirati taj tekst te ga uskladiti

sa slikom. To je jednostavnije i jeftinije i od titlovanja stranih filmova.

ORF i ARD titlaju čak i izravne sportske prijenose. Pametni daktilograf napiše sažetak zadnjeg komentara te ga dodiranjem tipke „enter“ za dvije sekunde prikazuje na ekranu. (Imaju oni čak i opcije za slijepe i slabovidne osobe, gdje se putem teleteksta na jednom zvučnom kanalu može čuti opis zbivanja na ekranu.)

Izborna titlovanje koristi i slušno zdravim osobama. Katkad gledamo televiziju bez tona, da ne smetamo ukućanima. Zašto gledati samo titlovanje, strane, a ne i domaće emisije? A ton u domaćim emisijama zna biti tako loš i neujednačen da bi nam svima koristio titl!

Na ovaj sam napis izravno ponukao brojnim animiranim filmovima prikazanim za blagdan. Odlično su sinkronizirani, ali ih (na)gluha djeca ne mogu pratiti. Mislite li da ona ne znaju čitati? Znaju čitati, ali ne mogu (dobro) čuti. Je li tako teško staviti izbornu opciju titla, kao i svaki dan prilikom Dnevnika?

Ostajte mi zdravi, kao što mnogi nisu. I nemojte se na ovo – oglušiti.

mr. sc. Denis Peričić

KOMENTARI:

Komentar

G. Peričić je lijepo napisao, hvala mu na otvorenom pismu. Slažem se s njim da je HTV «gluh» na apeliranja...

Pretpostavljam, kao i svi gluhi, da je bilo puno pokušaja i molbi od Saveza gluhih, raznih udruga gluhih i nagluhih kao i gluhih i nagluhih građana da se domaći filmovi, drame, putopisne, političke i razne dokumentarne emisije te animirani filmovi titlaju, uz postojanje prevoditelja na znakovnom jeziku. No, HTV se i dalje oglašuje na to. Zašto?

Samo Dnevnik možemo pratiti s titlom, a kratke vijesti, misu i emisiju o zdravlju uz prevoditelje na znakovnom jeziku. A ostalo?

Zapravo je bit u senzibiliziranju javnosti, društva, medija i čujućih građana za potrebe gluhih i nagluhih; treba raditi na njihovom senzibilitetu za razumijevanje gluhih i nagluhih da bude što više titlovanih domaćih emisija. Treba omogućiti gluhim i nagluhim ljudima da budu brže i lakše informirani o svim društvenim događanjima

i važnim informacijama što bi bio dovoljan pokazatelj bolje kvalitete života tih osoba.

Neke gluhe osobe trpe hendikep koji ih doslovno razdvaja od ljudi, jer ne postoji vidljivi izvanjski nedostatak; čak ni oni koji se s njima susreću nemaju senzibiliteta.

Barijere gluhih i nagluhih su mahom komunikacijske i upravo zato treba senzibilizirati javnost kako bi pomogla gluhim osobama u prevladavanju tih barijera, jer činjenica je da gluhe

osobe nisu odvojene od stvari već od ljudi.

Zapravo, čujući bi građani koji imaju iskustva i saznanja o gluhoći trebali više i aktivnije svraćati pozornost, kroz medije i HTV, na pomoć gluhim i nagluhim građanima.

Dobra volja ljudi koji rade na HTV-u da titlaju sve domaće emisije puno znači. Nije teško! Nemojte se oglušiti!

Ružica Kežman, prof. defektolog

đanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - do

MLUVICI RUCE - FESTIVAL ZNAKOVNOG JEZIKA U PRAGU

**Česká unie neslyšících a Městská knihovna
Vás srdečně zvou na 14. ročník přehlídky**

U Pragu su 12. listopada 2011., na 14. festivalu znakovnog jezika, bili članovi udruge „DLAN“, Lino Ujčić i Iva Vrbos.

Češki savez gluhih ove je godine u povodu obilježavanja međunarodnog dana gluhih ugostio gluhe umjetnike ne samo iz Češke nego i iz Španjolske, Njemačke i Hrvatske. Dvanaest predstava održalo se u Gradskoj

knjižnici u Pragu.

Vidjeli smo tako dramatizaciju Ezopove basne Lav i miš na češkom znakovnom jeziku. Simpatične češke glumice su nam pjevale o prijateljstvu na znakovnom jeziku, a saznali smo kako gluhi i u Češkoj nailaze na mnoge prepreke u komunikaciji s čujućima.

Nasmijala nas je feministička skupina sa svojim humorističnim nastupom. Ipak, nekako nas je najviše oduševila predstava Uvolnete se, prosim (Opusti se, molim) s osobitim stilom i bajkovitim sadržajem. Stvarno smo se opustili i uživali...

Onda nam se predstavio Chavi iz Španjolske sa svojom, našim gluhima poznatom, pantomimom (bio je u Splitu u rujnu 2011.) Opet je izazvao opće oduševljenje publike.

Chavi iz Španjolske

Mi smo se predstavili s improvizacijom Deset minuta. To je aluzija na opću strku u životu jer sve moramo obaviti u tih prebrzih deset minuta. Gledateljima se dopalo i podržali su nas općom pažnjom i pljeskom.

Poslije festivala, obogaćeni tolikim lijepim doživljajima, uživali smo u šetnji Pragom i upijali tolike ljepote, mirise te duh tog starog povijesnog grada.

Petra Vanurova, profesorica i glumica, bila nam je vodič pri otkrivanju glavnog grada Moravske, Brna. To je grad duge povijesti i bogate kulturne tradicije, a Iva i ja smo stalno imali osjećaj da šetamo ulicama Zagreba - nevjerojatna je sličnost između ta dva grada.

Ali Brno ipak ima nešto što ga razlikuje od Zagreba: to je

Janaček akademija za glazbu i scenske umjetnosti - JAMU, gdje postoji program drame za gluhe koji je jedini takav u Europi.

To je nešto što bismo mi jako željeli. Tu smo upoznali i profesoricu Zoju Mikotovu koja nam je pokazala unutrašnjost predviđenog kazališta - lutkarski dio, odjel za rekvizite, bogatu scenisku opremu.

Upoznali smo i njenu veliku ulogu u radu s gluhima, ulogu scenaristice, kostimografkinje i redateljice. Održava i mnoge tečajeve za obrazovanje u drami za gluhe u JAMU.

I to je bio kraj našeg kratkog druženja koje ćemo uvijek pamtit i sa željom da i u našoj Hrvatskoj u sklopu Akademije zaživ i „Drama za gluhe“.

članovi kazališnih skupina iz Češke i Njemačke

Članovi kazališne družine „FrankenDeafShow“ iz Njemačke, Petra Vanurova i František Pulpan iz Češke.

Oprostili smo se sa zahvalnošću i srca punih lijepih osjećaja i novih iskustava. „Doviđenja“ do idućeg susreta na nekom međunarodnom festivalu.

Lino Ujčić

*slika desno
Janaček akademija za glazbu i scenske
umjetnost - JAMU u Brnu*

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimlj

ŽIVOTNA PRIČA FERAS AL MOUBAYED

Na XVI. svjetskom kongresu Svjetske federacije gluhih prošle godine u Durbanu (Južnoafrička Republika) Angel Naumovski, Goran Matijević i ja upoznali smo mnogo gluhih iz cijelog svijeta.

Na mene su snažan dojam ostavile dvije markantne ličnosti iz Sirije, Feras Al Moubayed i njegov brat Wael.

Čitateljima želim prenijeti zanimljivu životnu priču prvosposmenutog.

Sviđa mi se njegova žestoka borba za poboljšanje i promicanje položaja, boljeg života i kulture gluhe djece i općenito gluhih i nagluhih osoba u Siriji i u arapskom svijetu u cjelini; borba za povećanje svijesti o gluhoći i nagluchosti u arapskim društvima. Svaka mu čast što je napustio dobro plaćen posao modnog dizajnera i što se posvetio svome cilju, a to je pomaganje gluhim i nagluhim osobama u Siriji i arapskim zemljama.

On širi poruku među osobama s posebnim potrebama, gluhim i nagluhim osobama, da život može biti lijep unatoč velikim izazovima s kojima se susreću.

Njemu i njegovom bratu čestitam na toj «krvavoj» borbi

i želim puno uspjeha u daljnjem angažmanu, u postizanju ciljeva, kao i u realiziranju rezultata na obostrano zadovoljstvo gluhe i čujuće populacije.

Životna priča Feras Al Moubayed

Feras Al Moubayed rođen je u Kuvajtu 1970. g. Poslan je u Veliku Britaniju 1982. jer su njegovi roditelji izgubili nadu da će njihov sin povratiti svoje slušne sposobnosti koje je izgubio s dvije godine. Roditelji su htjeli osigurati bolju budućnost i školovanje i njegovom najmlađem gluhom bratu Waelu, o kojem se Feras brinuo nakon smrti oca.

On kaže da je bilo teško u početku, nedostajala mu je obitelj

Fotografija: Wael Al Moubayed, Ružica Kežman i Feras Al Moubayed

i borio se s jezičnim barijerama, jer je njegov materinski jezik bio arapski. On je prva gluha osoba koja je završila John Moores University, gdje je stekao diplomu modnog dizajnera 1993. Od tada je radio s istaknutim modnim kreatorima, uključujući Armanija i DKNY, u Londonu u svjetski poznatoj robnoj kući Harrods.

Feras se bavio i glumom. Glumio je u filmu Switch (u proizvodnji BBC-a) u kojem je odigrao ulogu 30-godišnjeg gluhog čovjeka s bračnim problemima. Glumio je i u dramama.

Dvanaest je godina radio u modnoj industriji, koja je uključivala rad sa zvijezdama kao što su David Beckham, Robbie Williams i Pierce Brosnan. Feras je napustio svoj posao u Harrodsu 2008. jer je odlučio pomoći gluhima i nagluhima u arapskom svijetu i osnažiti promicanje kulture gluhih i nagluh osoba u Siriji.

Feras vjeruje da se još puno može učiniti na poboljšanju položaja gluhih i nagluh osoba u Siriji i u arapskom svijetu. On radi na promicanju boljeg života i dobrobiti gluhe djece i općenito gluhih osoba. Njegov glavni cilj je da se u arapskim društvima poveća svijest o gluhoći i nagluhosti te promocija ideje da su osobe s oštećenjima sluha aktivni i kreativni članovi društva.

Feras voli raditi s gluhom i nagluhom djecom koju potiče da odrastaju s pozitivnim stavom prema životu i da postanu aktivni članovi u svojim društvima.

On je osnivač Društva gluhe djece u Siriji (SDC - Syrian deaf children). Društvo gluhe djece u Siriji radi na osiguranju prava za svako gluho dijete. Također smatraju da gluha djeca i njihove obitelji imaju pravo na usluge i podršku koja im je potrebna da žive običnim životom.

Riječi Ferasa ostavljaju snažan dojam:

»Uz vašu podršku i pomoć možemo stvoriti snažan glas za promjene, potražnje, pošten posao za svako gluho dijete povezivanjem s drugim don-

ositeljima odluka u Siriji i na Srednjem istoku.

Mi želimo vidjeti gluha djeću u obrazovanju, zdravlju i želimo imati podršku obitelji koje imaju pravo na usluge koje zaslužuju, među mnogim drugim područjima. «

«Gluhoća nije teškoća za učenje»

Nema razloga da većina gluha djece ne ide u škole i da ne uče dobro kao i čujuća djeca. Tražim pomoć i borim se za to da se započne s premošćivanjem jaza između gluha djece i njihovih čujućih vršnjaka.

Riječ deaf se najčešće povezuje s dva značenja: prva definicija riječi deaf (gluhoća) ima jedno ili više značenja, pri kojima je gluhoća pretežno audiološka bolest. To znači da je netko djelomično ili u cijelosti bez sluha ili od rođenja, zbog bolesti koja se desila rano u životu, ili je to postao kasnije. Pojam se odnosi na stanje sluha u užem smislu - gluh.

Druga definicija riječi deaf odnosi se na gluha osobu koja sebe doživljava kao člana zajednice gluhih i prihvaćena je kao osoba koja je dio zajednice jezika manjine i kulture gluhih.

Kultura gluhih

Socijalni pokret? Invaliditet?

U kulturnom smislu? Riječ deaf - gluh u pisanom obliku? U govoru?

Zajednica gluhih uključuje sve one koji su klinički ili pravno gluhi. U društvenim skupinama gluha osoba osjeća pripadnost. Gluha osoba je član zajednice Gluhih ako sebe identificira kao

člana zajednice gluhih i ako je prihvaćena od ostalih članova kao osoba koja je dio te zajednice.

Zajednice Gluhih uključuju osobe koje komuniciraju znakovnim jezikom, pojedince koji su pohađali škole za gluhe, djecu gluhih roditelja i tumače znakovnog jezika. Zajednice gluhih često imaju društvene i kulturne norme koje se razlikuju od onih zajednica čujućih.

Studije slučajeva

Roditelji gluha djece uvijek kontaktiraju s Društvom gluha djece. Oni nailaze na poteškoće s kojima su suočena gluha djeca u obrazovanju. Jedan je roditelj rekao: «Osjećam da za gluha djeću nema obrazovanja. Nastavnici često nisu sigurni kako «naučiti» gluho dijete, često ih stavljaju na drugu stranu...»

Naša vizija

U Siriji, gdje postoji jednakost i izbor za sve gluhe osobe, želimo da se ispune mogućnosti i snovi gluhih i nagluhih osoba kao punopravnih građana.

Naši ciljevi su sljedeći:

- osiguranje prava gluhoj djeci da dobivaju osnovno i srednje obrazovanje na arapskom govoru i na znakovnom jeziku
- poboljšanje pristupa visokom obrazovanju za gluhe mlade
- osiguranje potpunog pristupa svim društvenim aktivnostima kao što su kina, kazališta i sport
- davanje financijske potpore, potpore Vlade za klubove gluhih, za komunikacijske klubove gluha djece i njihove obitelji
- prikupljanje sredstava za osnivanje više škola za gluha djeću
- osnivanje dobrotvornih ustanova za pomoć gluha
- postavljanje centara za daljnje obrazovanje ili visoko obrazovanje, kako bi se gluhi mladi ljudi mogli zapošljavati
- prikupljanje sredstava za opremu, kao što su računala i slušna pomagala za gluha djeću.

On je započeo s pozivanjem prijatelja i zainteresiranih da prisustvuju tjednim predavanjima o znakovnom jeziku - želi povećanje svijesti među ljudima na prepreke na koje nailaze gluhi i nagluhi u svakodnevnom životu.

Feras se nada da će jednog dana moći u Siriji širiti poruku među osobama s posebnim potrebama da život može biti lijep, unatoč velikim izazovima s kojima se susreću.

Ružica Kežman, prof. defektolog

BISER IZ PAZINA

Tibor Matić rođen je u Pazinu kao gluho dijete gluhih roditelja. U jaslicama i vrtiću bio je jedino gluho dijete s dodatnom rehabilitacijom i stručnom pomoći defektologa. Kad je Tibor navršio godinu i pol, majka je s njim svakodnevno počela vježbati govor i zajedno su čitali slikovnice i druge pomoćne materijale kako bi što lakše usvojio znakovni govor. Postigao je zavidne rezultate u području tjelesne kulture, uspješan je nogometaš, a u školi i vrstan matematičar te je sudjelovao na natjecanju „Klokan bez granica“.

Iznimno je veselo, snalažljivo, otvoreno i simpatično dijete. Svi ga vole. Poželio sam saznati što se to krije u njemu te što on to skriva u sebi što privlači tolike ljude. Postavio sam mu nekoliko pitanja.

Ideš u drugi razred. Kako se osjećaš u školi i u razredu gdje svi čuju?

Da, idem u drugi razred. U razredu svi čuju. Meni je dobro s njima, i nemam nikakvih problema. Lijepo mi je u školi.

Jel' ti učenici pomažu? Jel' netko naučio i znakovni jezik?

I učiteljica i svi učenici u mom razredu su naučili znakovni jezik. Jedanput tjedno svi koji žele dođu u moj razred pa ih moja učiteljica Lorena Burić i ja zajedno učimo znakovnom jeziku. Ima puno zainteresiranih koji dođu. Meni je to jako drago, jer tako lakše komuniciram s drugom djecom.

Ja idem u redovnu OŠ. To mogu jer imam asistenta kojeg plaća grad Pazin pa su moji roditelji sretni i zahvalni gradu, jer tako ja mogu živjeti doma s njima i polaziti redovnu školu - ne moram ići u drugu školu ili grad. Ja sam prvi gluhi učenik u školi koji je uz pomoć asistenta upisan u redovnu nastavu.

Kako je to imati osobnu asistenciju? U čemu ti sve ona pomaže?

S asistenticom mi je bilo lakše krenuti u školu, u prvi razred, jer na početku nisu ni djeca ni učiteljica znali znakovni jezik. Ona mi je pomogla da lakše učim i objasnila ono što nisam razumio. Puno se lakše snaći uz asistenta nego sam. Ona mi objasni nove riječi i pomogne mojoj učiteljici. Bez asistentice se ne bih mogao sam snaći i bilo bi jako teško pratiti redovnu nastavu. Asistent je jako potreban.

Znam da voliš nogomet i da si vrlo uspješan. Moraš li puno trenirati? Gdje treniraš? Kako ti je?

Jako volim nogomet. Treniram tri puta tjedno u NK "PAZINKA-QUBIK". Na treninge me uvijek voze roditelji. Volim ići na trening i igrati utakmice. Tamo imam puno prijatelja i poznatih s kojima se dobro slažem. Trener mi je Enzo Zohil, koji je dobar ali i strog.

Moramo ga slušati kako bismo bolje naučili igrati. Na treningu moramo biti redoviti. I doma puno igram nogomet, pa su mi roditelji poklonili pravi nogometni gol. Jako sam sretan zbog toga. Oko moje kuće uvijek ima puno lopti koje se probuše, pa mama i tata uvijek moraju kupovati nove.

Što ti je najdraže i najljepše što si doživio?

Najljepše što sam do sada doživio bilo je snimanje priloga za TV emisiju „MISIJA ZAJEDNO“-bio sam u televizijskom studiju. Također mi je najljepši bio posjet NK „DINAMO“ gdje sam upoznao sve igrače i trenirao s njima u Maksimiru.

Poklonili su mi dres s mojim imenom, trenirku i nogometnu loptu na koju su mi se svi potpisali. Dobio sam i knjigu o tom klubu. Lijepo mi je i kada idemo na nogometne turnire. Velika mi je želja da i ja kad odrastem budem pravi, profesionalni nogometaš - o tome uvijek maštam.

Kada nešto ne razumijem i kad mi treba objasniti pravila, to mi uvijek objasni tata koji također jako voli

nogomet. Roditelji me uvijek voze kamo treba. U školi posebno volim svoju učiteljicu koja je jako zainteresirana i pomaže mi u svemu i defektologu Anu Juričić. One me podržavaju u svemu i velika su mi potpora.

Tekst i fotografije: Lino Ujčić

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimlj

GLUHA POEMA

„Kako je to biti gluh?“ pitaju me ljudi.

Kako da to objasnim? Naprosto: ne mogu čuti?

Neee, to je mnogo više od toga! Slično je zlatnoj ribici u zdjeli. Uvijek promatrati stvari što se zbivaju.

Ljudi cijelo vrijeme govore.

To je kao biti na pustom otoku, ili među tuđincima.

Biti izdvojen – za mene nije strano.

Srodnici kažu samo zdravo i čao, a ja s njima sjedim satima. Uživam mnogo gledajući male

bebe, čitajući knjige, odmarajući se ili pomažući u kuhanju.

A moja prirodna radoznalost izbije kad vidim smijeh, suze ili koga uzrujanog.

A kada pitam «Što je bilo?» srećem samo «Ma, ništa» ili «Ma, nije važno»!

Kratka, sažeta verzija priče i ja se trebam nasmiješiti ili pokazati da sam sretna.

Malo oni znaju kako se jedno osjećam.

Čujuć ljudi vladaju svojim jezikom, ja sam nigdje i vrlo mi je neugodno.

Uvijek taj osjećaj da si izvan među ljudima što čuju, iako im to nije namjera.

Uvijek smatraju da sam dio njih jer sam fizički tu, ne razumijevajući značaj komuniciranja.

A kad moram izabrati između kampiranja s gluhima za vikend i porodičnog okupljanja; prisiljena birati između porodičnih obaveza i gluhih prijatelja...

Neprestano moram činiti izbor!
Pita li se itko zašto biram gluhe
prijatelje?

Kakvo je to samo zadovoljstvo
kad sam u klubu gluhih!

Prije nego sam i svjesna, već je
dva ujutro.

Ali zato nervozno gledam svako
malo na sat na porodičnom oku-
pljanju.

S Gluhim ljudima, ja sam tako
NORMALNA!

Naša komunikacija juri tamo i
natrag.

Dotakne male, trivijalne stvari
– poput naših svakodnevnih
života – naše frustracije u ve-
likom svijetu.

Tražimo uzajamno shvaćanje.
Osmijesi zadovoljstva i smijeh
su kao muzika
tako ČAROBNA za mene.

Mi smo tako otvoreni za
osjećanja drugog.

Istinski, ova sreća je tako važna!
Osjećam se više na svom mjestu
s Gluhim ljudima.

Mi ne vidimo ljude kao niske ili
visoke, različitih boja ili vjera,
kao što činim kad sam među
čujućim srodnicima.

I pitam se zašto?

Naš jezik je univerzalan.

Mi razumijemo jedno drugog.

A onda shvaćam, to je biti na
gubitku, ne kontrolirati svoju
okolinu.

To je «nedostatak KOMUNI-
KACIJE».

Ljudi paničare i povlače se da
izbjegniju gluhe.

Ali Gluhi ljudi su još uvijek ljud-
ska bića, sa snovima, željama i
POTREBAMA.

I mi želimo PRIPADATI baš
kao i svatko drugi.

DIANNE

*Napomena urednice: ova pjesma putuje
svijetom putem e-maila. Mislila sam da
biste voljeli pročitati kako ova osoba
objašnjava gluhoću i možda biste i vi mo-
gli proslijediti ovu poruku dalje čujućem
svijetu.*

*Ne treba ništa reći o tome! Slažem se s
urednicom da ovu poemu prosljeđujemo
čujućem svijetu.*

ODA GLUHOM DJETETU

Jednog dana ugledao sam
malu djevojčicu lijepu kao
cvijet;

plesala je i trčala, skakala i
vrtila se...

Promatrao sam je cijeli sat.

Ovo Božje dijete bilo je sve
ono što bih želio da bude i
moje vlastito, prekrasnog srca
i radoznalosti mangupčića.

Ali kada je Bog stvorio ovu
malu djevojčicu nije joj po-
dario zvuk.

Ostavio ju je u svijetu gdje
tišina vlada, gdje je tišina
tako potpuna.

Dubok ponor, usamljeni svi-
jet, daleko od svakog tko čuje;
nikad ne znati kako zvuči glas
čovjeka kada je prestrašen ili
sretan.

A onda sam ugledao njene
ruke kako stvaraju slike u zr-
aku -

tišina u nepoznatom ritmu ka-
kav nikada nisam osjetio.

Jer u ovaj svijet tišine oni koji

čuju rijetko zalaze.

Oni ne poznaju ovaj svijet
riječi u slikama.

Tada sam razmišljao o svijetu
zvuka i pitao se

što je to što njemu nedostaje
tamo gdje je tišina tako pot-
puna.

A onda sam shvatio, odgovor
je odjednom bio tu –

živjeti i voljeti znači da ljudi
moraju dijeliti, biti zajedno.

I tako u svijetu riječi u slika-
ma, tamo gdje ljupki simboli
kao bujica teku, značenje
slike VOLIM TE uvijek je tu
za sve koji ga znaju.

Tada sam shvatio da će svijet
zvuka ostati izdvojen svijet,
i sve dok ne nauči riječi u
slikama, neće moći dijeliti
isto srce i isti svijet.

Dr. Philip A. Bellefleur
(prevedeno s interneta)

Ružica Kežman, prof. defektolog

TKO JE SUPERŠTREBER?

(izvorna engleska riječ - GEEK)

ON JE PRAVI SUPERŠTREBER!

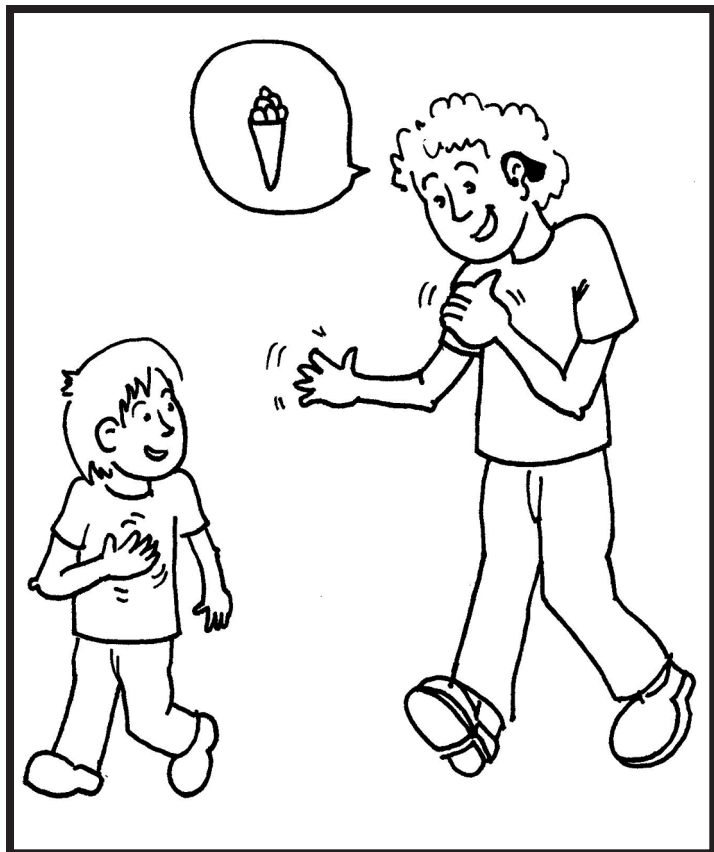

ON NIJE SUPERŠTREBER.

PARDON, ON JE GLUHA OSOBA!

70

ZBOG PREVOĐENJA
OSTAH BEZ SLADOLEDA!!

KOMUNIKACIJA

20

karikature: mr.sc. Zlatko Orct

GLUHI ČOVJEK U PUSTINJI

karikature: mr.sc. Zlatko Orci

JAVIER GUISADO POZNATIJI KAO CHAVI

TKO JE CHAVI? OTKUD TO IME „CHAVI“?

Javier Guisado poznatiji kao Chavi, rođen u Madridu, 5. lipnja 1979 i gluh. Predaje tjelesni odgoj. Stručnjak je za španjolski znakovni jezik i voditelj rekreacijskih aktivnosti.

32

Chavi je nadimak kojim su me zvali moji roditelji kad sam bio mali.

O ČEMU STE MAŠTALI KAO MALI DJEČAK?

Moj veliki san je bio postati glumac i komičar. Ljubav prema glumi dolazi od mog učitelja Teresa u Latinoameričkom kolegiju „DE LA PALABRA“ (IHP) koji me je izabrao kad sam imao 5 ili 6 godina da igram

lik Charlesa Chaplina i od tada ne prestajem glumiti. Djelujem sa skupinom Udruge gluhih u Madridu gdje mi kasnije nude mogućnost da sam volontiram. Sa 19 godina počinje CHAVI'S SHOW u kojem sam ja jedini član.

ZAVRŠILI STE FAKULTET I PROFESOR STE TJELESNOG ODGOJA I IMATE I CERTIFIKAT ZA ŠPANJOLSKI ZNAKOVNI JEZIK? RECITE NAM KAKO JE TEKLO VAŠE OBRAZOVANJE...

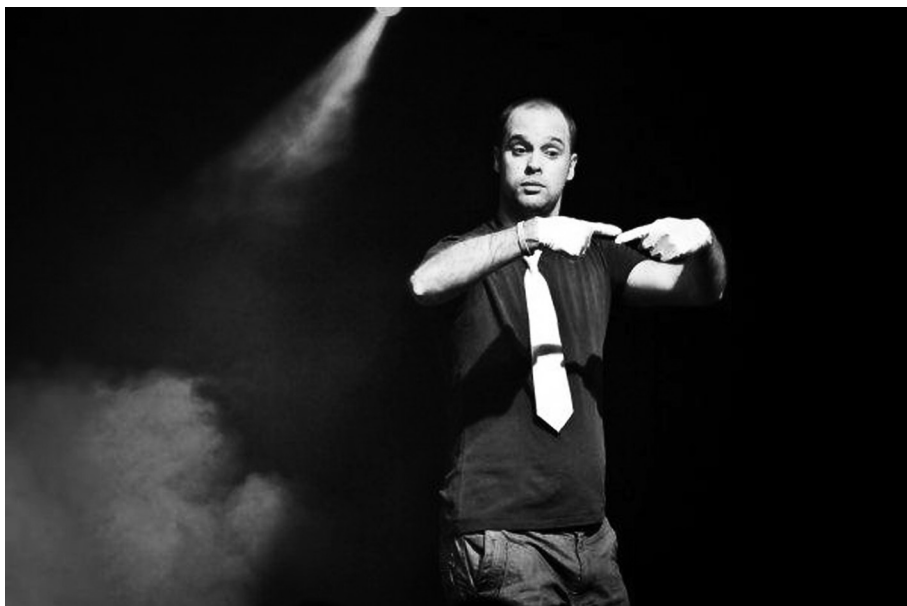
Ja imam titulu profesora tjelesnog odgoja i rekreacije monitor, stručnjak sam za španjolski znakovni jezik. Profesorskim poslom se bavim od 2007. godine do sada, ali sam radio i u školi za gluhe da bi naučili znakovni jezik i također za imigrante.

JESTE LI IMALI PROBLEMA KAO GLUHO DIJETE?

Nisam imao problema sa slušateljima jer sam naučio kao dijete govoriti s roditeljima a onda i učiteljem govora kako komunicirati sa svima.

POZNATI STE GLUMAC, PANTOMIMAČAR, KAKO STE SE OSJEĆALI KAD STE PRVI PUT GLUMILI? KOJA VAM JE NAJDRAŽA PREDSTAVA?

Kad sam bio mali i igrao Chaplina svi su moji prijatelji i

IZRAŽAVANJE, PLES...

Ovdje postoje mnogi partneri koji organiziraju kratke filmske festivale, kulturna događanja, ali je sada loša ekonomska situacija i kriza u Španjolskoj, ali se nadam da će biti bolje u narednim godinama i da će se nastaviti sa festivalskim organizacijama.

obitelj bili iznenađeni, a onda i oduševljeni kad sam ih počeo svih imitirati. Sjećam se i mog službenog samostalnog šoua koji je bio 1999. Najdraži mi je show u kojem je skupljeno: duhovit nastup, pantomima, imitacija i igre s javnošću.

PUNO PUTUJETE? DRUŽITE SE S GLUHIMA KAKVA JE STE ISKUSTVA STEKLI? MOŽETE LI S NAMA PODIJELITI NEKI LIJEPI DOŽIVLJAJ?

U proteklih gotovo 11 godina proputovao sam svu Španjolsku. Doživio sam velike uspjehe. Od 2007. godine postao sam poznat i izvan Španjolske. Imao sam svoj show u Reimsu (Francuska), Londonu (Engleska), Toulouse (Fransucka), Bratislava (Slovačka), nedavno sam bio i u Pragu a i Split je bio moj veliki uspjeh. U Splitu, oduševljen sam organizacijom, turističkim uspjehom i zaista mi nedostaje Split. Nadam se da ću se vratiti sa svojim šouom u Hrvatsku.

BILI STE PROŠLE GODINE PRVI PUT U HRVATSKOJ, U

SPLITU. KAKO STE OSJEĆALI? ŠTO STE ZAPAMTILI ZA VRIJEME MEĐUNARODNE IZLOŽBE GLUHIH UMJETNIKA?

Sjajno sam se osjećao i nisam imao riječi za cijelu organizaciju, bilo je uspješno i ja sam jako sretan što sam tu našao mnoge slike i nevjerojatne umjetnike i nadam se da će se i ubuduće tako nešto organizirati.

OPIŠITE NAM ŽIVOT GLUHIH UMJETNIKA U ŠPANJOLSKOJ, MOGUĆNOSTI DRUŽENJA, IZRAŽAVANJA U RAZNIM VIDOVI-MA GLUMA, LIKOVNO

GDJE SE MOŽE SAZNATI VIŠE O SHOW CHAVI?

Nema problema, prijavite se više na našoj web stranici www.elshowdechavi.com postoje mnoga izvješća, fotografija, povijest i kontakt.

Vrlo mnogo hvala vam Chavi

Lino Ujčić

UBIJA LI TEHNOLOGIJA ZNAKOVNI JEZIK?

Nusprodukt inovacija i tehnologije je da korisne stvari čine zastarjelima. Ploče, kasete, floppy diskovi.... sve je to napušteno u korist bolje tehnologije. Može li to dogoditi i znakovnom jeziku? Neki ljudi misle tako.

NY Times je objavio zanimljiv članak o tehnologiji i znakovnom jeziku. Na jednoj strani su ljudi koji slijede A.S.L. (American Sign Language) i koji se zalažu za odvojene škole za gluhe, a na drugoj su oni koji vjeruju u tehnologiju, pojačavanje zvuka i govora i uključivanje gluhih osoba u redovne škole.

Prije su roditelji mogli odabrati uz koju će metodu učenja znakovnog jezika odrasti njihova djeca, međutim s ograničenim proračunom i krizom s kojom se suočava SAD, škole za gluhe mogle bi uskoro u potpunosti nestati. Na taj bi način ljudi bili prinuđeni prihvatiti tehnologiju.

Roditelji su zabrinuti da bi se zakonodavci radije odlučili za tehnologiju, kao što je primjerice ugradnja umjetne pužnice za gluhe i nagluhe jer tako ne moraju izdvojiti poseban novac iz proračuna za specijalne škole. Međutim, izgleda da već sada većina obitelji odabire tehnološki pristup.

"Danas se manje od 20 posto svih obitelji odlučuje za tradicionalni American Sign Language, dok preostalih 80 posto žele da njihova djeca uživaju u punom opsegu zvukova kako bi mogli slušati i govoriti", navodi organizacija Hear Indiana koja pruža pomoć i podršku osobama i obiteljima čiji članovi imaju probleme sa sluhom.

Ne treba se iznenaditi ako taj broj ne samo u SAD-u, već i u drugim državama bude veći kako tehnologija bude napredovala.

«Toliko dugo dok imamo gluhe osobe imat ćemo i znakovni jezik.»

Georg W.Veditz

Ružica Kežman, prof. defektolog

PRIČA O GLUHOM MOTOCIKLISTU

ovanjima.

Izvanredni obilazak svijeta započeo je 27. svibnja 2000., u Minsku, glavnom gradu Bjelorusije. Nakon putovanja kroz cijelu Europu, uputio se u Maroko i na Kanarske otoke. Potom obilazi najpoznatija egzotična mjesta na svijetu, kao što su otok Sveta Lucija, Portoriko, Haiti, Jamajka i Kuba.

Prošao je i Venezuelu i Dominikansku Republiku. Tada se uputio prema Floridi u SAD-u. Putovanje Sjedinjenim Američkim Državama

Vladimir A. Yarets (70), rođen u Minsku (Bjelorusija), s pravom vjeruje da njegova osobnost treba biti zabilježena u Guinnessovoj knjizi svjetskih rekorda. Vladimir je prva gluha osoba koja je pronašla odlučnost i hrabrost da proputuje svijet na motociklu. Prošao je više od 69 zemalja odnosno oko 350.000 km.

Putovanje je uvijek bilo najveći Vladimirov san. Svoja brojna putovanja započeo je 1967. godine. Prvi osvojeni teritorij bio je u SSSR-u: od Bjelorusije do Magadana. Sovjetska milicija oštro se protivila izdati vozačku dozvolu gluhom motociklistu, no ipak ga nije zaustavila na njegovom putovanju.

Vrativši se kući s nizom novinskih vijesti koje su svjedočile o jedinstvenom maratonu, Yarets ih je pokazao lokalnim vlastima i napokon dobio vozačku dozvolu.

Iako se njegovoj obitelji činilo da im se nemirni otac i muž na kraju smirio, Vladimir je znao da to nije kraj; nastavio je sa svojim put-

trajalo je dosta dugo i uspio je posjetiti sve države osim Aljaske i Havaja.

Mali američki grad Peoria pokazao se kao tragična točka njegova putovanja. Bio je prisiljen ostati tamo duže no što je planirao, gotovo godinu dana. 13. listopada 2003. vrijeme se pogoršalo, bjesnio je strašan vjetar, a Vladimir je motorom udario u kamion. Pokupili su ga mještani i odvezli ga u obližnju bolnicu s brojnim prijelomima.

Nakon bolničkog liječenja, Vladimir se oporavljao u kući jednog od svojih spasitelja koji mu je ljubazno ponudio pomoć.

Taj avanturistički duh zaista potiče i izaziva u svima nama upornost da živimo i ostvarujemo svoje snove.

Lino Ujčić

TIHI JEZIK

Na sjevernim obroncima otoka Balija postoji mjesto gdje gluhi i čujućci govore isti tihi jezik. Taj je jezik Kata Kolok. Ima bogat rječnik i jedinstvenu gramatiku.

Razlog gluhoće bili su brakovi unutar zajednice bliskih srodnika. Danas su 44 seljaka gluhi (kolok). Kako je stopa gluhoće tako visoka, autohtoni znakovni jezik se raširio,

i svoj „tihi jezik“- Kata Kolok, koji je postao dijalekt sela.

Ako bi gluhi počeli učiti indonezijski znakovni jezik ne samo da ne bi bili prihvaćeni u zajednici nego bi bili iz nje izdvojeni. Još je nešto važno u životu gluhih - to je vjersko uključivanje gluhih.

Varijanta hinduizma na Baliu prožima svaki aspekt života a manifestira se kroz skup rituala. Dok su na ostalim dijelovima Bali-ja gluhi zapostavljeni, u mjestu Bengkala oni igraju posebnu ulogu kod hramskih rituala. Ne samo da su oslobođeni plaćanja obaveznih naknada prilikom hramskih ceremonija već i oni koji su stekli borilačke vještine rade kao stražari, održavaju red prilikom svečanosti. Gluhi Bengkale poznati su po dva oblika plesa. Janger i Balines su plesovi koji se baziraju na vizualnom, nisu toliko vezani za zvuk. Svojim plesom oponašaju umiranje svjetlosti, ples vretenca.

U pripremama za doček Nyepi (to je njihova Nova godina) uključuju se i gluhi. Na ulazu u Bengkalu stoje dvije zastrašujuće figure (Ogoh-ogoh) koje se uzimaju kad

Širom svijeta postoji manje od desetak mjesta gdje se njeguje znakovni jezik, u njima su smješteni uglavnom gluhi iz tih mjesta. Bengkala, mjesto na Baliu, fascinantan je primjer koji je prilagođen da olakša teret gluhoće, jer je jezik gluhih, Kata Kolok, postao dijalekt sela. Njime govori više od 2700 ljudi. To je govor bez zvuka, samo pokret ruke i možda pokret gornjim dijelom tijela.

Kanta (55), seljak iz tog mjesta, počeo je voditi edukacije gluhe djece jer ga je zabrinjavala prirođena gluhoća među seoskom djecom i to već unazad osam generacija, a naročito kad se prije pet generacija dogodila eksplozija gluhe djece.

a možda je tako i zbog stila života na Baliu gdje su proširene obitelji vezane za klanove. Selo vodi vijeće - Banjar.

Svako od tih sela koji tvore 12 klanova ima i gluhe osobe - tako većina seljaka zna razgovarati s njima. U svakodnevnom životu gluhi i ne osjećaju svoj nedostatak. Gluhi u interakciji jedni s drugima i sa čujućima njeguju svoju kulturu

znak za "Japan"

kreće bučna povorka uz lupanje šakama. Tada se stavlja prst na usne – tako započinje dan šutnje, a gluhi stražari nadziru je li sve tiho. U blizini jedne Ogoh-ogoh figure stanuje Wayan Getar. Ima 75 godina, majstor je za izradu tih figura ali i majstor za izradu cijevi za navodnjavanje. Gluh je i govori Kata Kolok.

Pun je samopouzdanja, ne srami se što je gluh, otvoren je prema svima koji dolaze u posjet njegovom mjestu.

No Kata Kolok se izvan mjesta ne shvaća, a mnogi su gluhi prije 2007. godine imali slabo ili nikakvo obrazovanje. Tek je 2007. Bengkala privukla pozornost inozemnih znanstvenika te je indonezijska vlada i pokrajinska vlada Balija počela osiguravati stipendije

za gluha djecu, a pored osnovne

škole u Bengkali je osnovna inkluzivna škola u koju se uključuju gluha djeca. Škola radi na temeljima nizozemskog sustava

za gluhe - Vrienden Van Effatha, a glavni voditelj i učitelj gluhe djece je Kanta.

Danas u školi ima oko petero gluhe djece koja dio vremena provode u zasebnim razredima, a dio u mješovitim razredima gdje se Kata Kolok koristi zajedno s indonezijskim. U Bengkali tako i gluhi i čujuć govore Kata Kolok i na taj se način selo još više ujedinjuje i čuva svoju specifičnu kulturu i povezanost. Problem nastaje kada gluha djeca završe osnovnu školu; postavlja se pitanje kako će se snaći izvan zajednice.

Bengkala je dakle mjesto gdje su gluhi i čujuć povezani jedni s drugima na poseban način.

Lino Ujčić

znak za "Sreća"

BUKA NAPADA SLUH I ŽIVCE!

U slučaju dugotrajne izloženosti buci postoji opasnost od hipoakuzije, odnosno trajnog oslabljenja sluha

Kad ste posljednji put bili u potpunoj tišini i možda čak uspjeli čuti zvukove prirode? Ako živite u gradu, vjerojatno se i ne sjećate kada je to bilo, jer život u gradu znači stalnu buku. Ona nas proganja čak i u trenucima odmora i opuštanja: od preglasne muzike u barovima i kafićima do neprekidne zvonjave mobitela u tramvajima i na javnim mjestima.

Naime, buka ne napada samo vaše uši već, iako to ne primjećujete, ostavlja posljedice i na vašem zdravlju. Upravo se zbog toga akustično zagađenje smatra jednim problemom kao smog. Kako biste se zaštitili od nje i sačuvali zdravlje, prvo morate znati nekoliko osnovnih činjenica o štetnosti buke za zdravlje.

Može li se buka smatrati zagađivačem?

Da, jer ako je prejaka - iznad 75 decibela - postaje štetna poput sporodjeljujućeg otrova. A to je granica koja je prekoračena svaki put kad moramo podići glas da bi nas osoba s kojom razgovaramo mogla čuti. Takvu situaciju možemo podnositi najviše sat ili dva: nakon toga, iako nije oštećen, sluh je pod stresom.

Kada je sluh ugrožen?

Svaki put kad jačina buke prijeđe 80 decibela, kao što je slučaj na rock koncertima, u gradskom prometu, a često i u kafićima. No, prag podnošljivosti varira od osobe do osobe: neki ljudi posljedice mogu osjetiti za vrlo kratko vrijeme, a neki su u stanju satima podnositi akustično bombardiranje.

Koji su znakovi upozorenja?

Naše tijelo nas upozorava na prve znakove patnje sluha. Kad se javi osjećaj otupljenosti ili se čuju šumovi i zujanje (akufeni), znači da je već došlo do zasićenja bukom. Akufeni zapravo ukazuju na gubitak funkcije slušnog živca koji omogućuje prijenos zvukova.

Drugim riječima, akufeni su znak za uzbunu te za trenutačnu i prolaznu gluhoću: najbolje bi bilo prekinuti takvo akustično bombardiranje, odnosno izaći iz bučnog prostora. Ako to nije moguće učiniti, na primjer ako je riječ o radnom mjestu, poželjno je nositi čepiće za uši.

U slučaju dugotrajne izloženosti buci postoji opasnost od hipoakuzije, to jest trajnog oslabljenja sluha. No, buka uzbunjuje cijeli organizam koji pokreće svoje mehanizme obrane. Tlak se povećava, mogu se javiti glavobolje, mučnina, kiselina u želucu, tahikardija, tjeskoba, razdražljivost, nesanica, pa čak i gubitak spolne želje.

To je razlog zašto je u zonama u kojima je noću jačina buke od 55 do 75 decibela, prodaja sredstava za smirenje i za spavanje trostruko veća od one u mirnijim i tišim područjima.

Oprezno sa slušalicama

Muzika koju volite može biti vrlo ugodna i poticajna zvučna podloga, no ako za slušanje svojih omiljenih pjesama uvijek koristite slušalice, opasnost za zdravlje vaših ušiju znatno se povećava. Posebno ako slušate vrlo glasnu muziku, i to po nekoliko sati bez prekida.

Prestanite se bojati tišine

Barem u vlastitom domu izb-

jegavajte stvarati situacije stalnog bombardiranja zvukovima: uključite televizor ili radio samo onda kad zaista želite nešto čuti, a ne iz navike i straha od tišine.

Novi auto? Da, ali tiši

Buka motora otežava konverzaciju i koncentraciju, a ako zbog posla ili drugih obaveza puno vremena provodite za volanom, bilo bi dobro da razmislite o manje bučnom autu. U svakom slučaju, odlučite li se na kupnju novog auta, osim na estetske karakteristike, potrošnju goriva i brzinu, obratite pažnju i na jačinu buke koju stvara motor: taj podatak naći ćete i na informativnim stranicama automobilističkih časopisa. Idealna jačina? 60 decibela.

U potrazi za izgubljenim snom

U stambenim četvrtima broj decibela ne bi smio prelaziti 65 danju i 55 noću. No, u gradu je to gotovo nemoguće. Neka istraživanja, provedena na 515 područja u 100 gradova, pokazala su da u jednoj od pet ulica buka prelazi 70 decibela. A posljedice takve buke osjećaju se prvo na snu, a potom i na općem zdravstvenom stanju.

Kako izbjeći posljedice

Postavite gotovo hermetičke izolacijske okvire i dvostruka stakla na prozore. Najkvalitetnija stakla pomoći će vam da jačinu buke smanjite čak za 20 decibela.

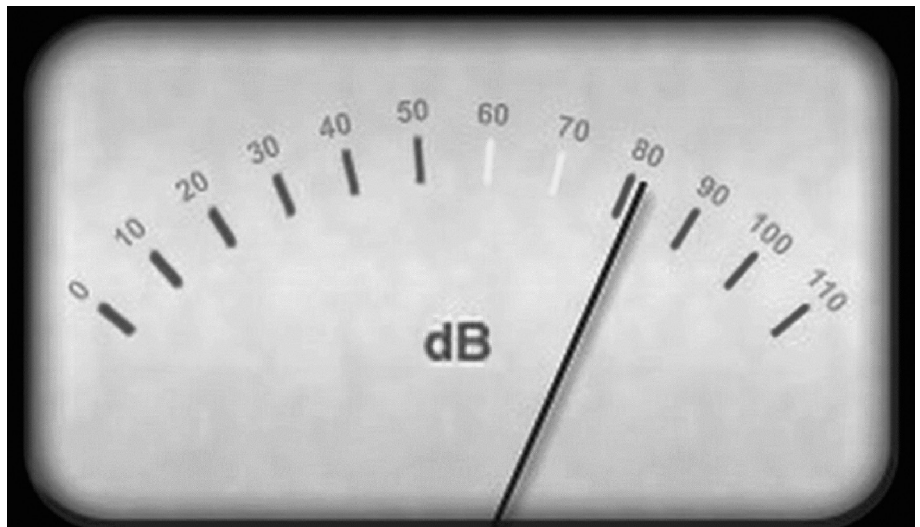
Kućanski aparati: iskušenje za živce

Prilikom kupovine provjerite jačinu buke koju uređaj proizvodi, a koja mora biti naznačena na etiketi ili u knjižici s uputama za korištenje. Takva je provjera posebno važna pri kupnji klima-

uređaja koji ostaje uključen neprekidno nekoliko sati, a noću može utjecati na kvalitetu sna. Ukratko: birajte uređaje s najnižim brojem decibela.

Test sluha: obratite pažnju na sljedeće znakove

Vaši dani su ispunjeni bukom koja prelazi podnošljiv broj decibela?

Koliko decibela

Bol:

Raketna bomba 180
Mitraljcz 170/160
Avion u letu, top 150/140
Avion na zemlji 130
Sirena, pneumatska bušilica, aerodrom 120

Smetnja

Rock koncert, disko klub, blanjlica, motori, automobilska truba, podzemna željeznica, teretna vozila, vlak 110

Nelagoda

Intenzivan promet, bučna tvornica 90
Ulica s prometom srednjeg intenziteta, tulum, tramvaj u zavoju, budilica 80
Zvonjava telefona, televizor podešen na najveću glasnoću 75

Normala

Ured, glas, radio i TV podešen na normalnu glasnoću 60
Kazalište, kućni ambijent 50
Tihi glas, cesta u prirodi, knjižnica, šuškanje papira 40

Mir

Šapat, noć u prirodi, šum lišća u šumi 20/10

Riješite ovaj kratak test i provjerite koliki je rizik da ubrzo osjetite posljedice na svom sluhu: prepoznate li se u najmanje dva od sljedećih profila, potražite savjet otologa ili audiologa.

1. Imate poteškoće sa sluhom tijekom projekcija sinkroniziranih filmova. Ako vam dio dijaloga obično promakne, otidite na kontrolu sluha.
2. Ako na telefonu čujete, ali zapravo ne razumijete veći dio riječi.
3. Kad sjedite za stolom s drugim ljudima, naprežete se da biste čuli sve što se govori. Ili primjećujete da imate poteškoće u praćenju konverzacije između više osoba, na primjer kad ste na nekoj zabavi ili kad je u pozadini žamor ili muzika.

<http://www.jutarnji.hr/sluch--hipoakuzija--granica-buke--decibeli--zagadenje-bukom/1005875>

pripremio Angel Naumovski